

**LAUDATIO
PENTRU POETUL
ADRIAN PĂUNESCU,
SENATOR
ÎN PARLAMENTUL
ROMÂNIEI**

*Acad. Gheorghe DUCA,
președintele AȘM*

**PRAISES FOR POET ADRIAN PAUNESCU,
SENATOR IN THE ROMANIAN PARLIAMENT**

Writer Adrian Paunescu is an unrepeatable name, who has his special niche in the library of the Romanian literature. In the years of totalitarianism, he succeeded, according to Eugen Simion, "to mobilize the masses", especially the new generation, for the perception of "the young poetry and music", filling up the Romanian stadiums, a reality with no resemblance on the planetary scale...". By his actions, he did an enormous service to the Romanian people: he has freed the spirits, especially the young people; he has "cured" their wooden language taught in schools and heard on the radio, offering them a literary Romanian language; he has launched and re-launched on the Romanian musical scene dozens of artists. The Flacara circle was also watched by the Romanians from the right side of Prut river; thus the poet has contributed enormously to the national revival of Basarabia. The academician Mihai Cimpoi noticed that in the works of poet Adrian Paunescu, "Basarabia`s drama, just like in Mateevici`s works, just like in interwar and postwar (Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Arcadie Suceveanu) Bessarabia poets` works (...), is put under the tragic sign of Christ crucifixion..."

- Dragă prietene,
stimați colegi,
onorată asistență!

Academia de Științe a Moldovei, în calitate de cel mai prestigios templu al științei și culturii, întrunește 52 de membri titulari, 53 de membri corespondenți, 50 membri de onoare și 13 Doctori Honoris Causa.

Azi, fiind vorba de membrii de onoare, voi sublinia că printre ei se numără laureații premiului Nobel Jores Alfiorov și Vitalii Ghinzburg (Rusia), savanții cu renume mondial Boris Paton (Ucraina), Serghei Capița (Rusia), Terry de Monbrial (Franta), Van Gundy (USA).

Peste 20 de persoane celebre și din România sunt membri de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei, inclusiv domnii Ionel Haiduc, Eugen Simion, Cristofor Simionescu, Maya Simionescu, Florin Tănăsescu, Florin Filip, Gleb Drăgan, Mihai Drăgănescu.

Ne bucuram că după o perioadă de stagnare și declin, începând cu anul 2005, Academia de Științe a Moldovei se renaște ca pasărea Fhoenix. Sub auspiciile Academiei, în formula modelului actual, se desfășoară toate cercetările din țară, se organizează concursuri de proiecte pentru întreaga comunitate științifică. Academia participă în proiectele Uniunii Europene, NATO, proiecte bilaterale cu SUA, Rusia, Germania, Ucraina, Italia, Bielorusia, România, Ungaria etc. Grație eforturilor Dvs., stimați colegi, suntem la un pas de asociere cu comunitatea științifică a Uniunii Europene. Astfel, Academia de Științe a Moldovei vine cu

Academia de Științe a Moldovei, Sala Azurie, 30 august 2010

soluții viabile de dezvoltare, promovând doctrina europeană de constituire a unei societăți bazate pe cunoaștere.

Astăzi afirmăm cu mândrie că la 12 august 2010, rândurile noastre s-au completat cu o personalitate marcantă a neamului. La demersul Institutului de Filologie din 20 iulie 2010, aprobat la 28 iulie 2010 de Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al AȘM, Adunarea Generală a membrilor Academiei de Științe a Moldovei a hotărât, prin vot unanim, să-l aleagă membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei pe scriitorul Adrian Păunescu, care este și senator viager în regatul miraculos al Limbii Române. Maestre, ne bucurăm că ați făcut tot posibilul și chiar imposibilul ca să ajungeți la Chișinău și să sărbătorim împreună Ziua Națională a Limbii Române.

Eminentul poet, publicist, prozator și om politic Adrian Păunescu s-a născut la 20 iulie 1943 în comuna Copăceni, județul Bălți, Basarabia, într-o familie de învățători. Este considerat unul dintre cei mai prolifici poeți români contemporani, reușind să editeze peste 50 de cărți de poezie, publicistică, proză. Alte 7 volume urmează să vadă lumina tiparului, între care un roman și memoriile sale.

Scriitorul Adrian Păunescu este un nume irepetabil și inconfundabil, are nișa sa specială sau raftul său unic în biblioteca literaturii române. Este vorba de poezia socială, politică, „de atitudine” sau „pledoarie”, în care „îmbină de minune liricul cu polemicul”, precum avea să remarce cu admirație un alt mare scriitor român, Marin Sorescu.

A debutat ca poet în anul 1960, dar debutul său editorial a avut loc cinci ani mai târziu cu volumul *Ultrasentimente*. A fost remarcat imediat de critica literară și de colegi, impunându-se ca un spirit vulcanic, nonconformist, stăpân pe cuvinte și promotor al unei limbi române elevate, generator de metafore și sensuri inedite, voce de haiduc și dicție de actor.

Pe Adrian Păunescu era imposibil să nu-l observi la Tribuna Cuvântului, or, așa cum menționa acad. Mihai Cimpoi, poezia lui era una „mesianică, „ultrasentimentală”, „gigantescă”, având o tonalitate generală de plânset universal”. Adrian Păunescu avea tot ce-i trebuia unui poet dăruit de Dumnezeu ca să cucerească inimile cititorilor.

Se spune că după debutul poetului, mai mulți scriitori au venit la marele poet Nichita Stănescu, care era deja popular, și i-au spus: „Nichita, a mai apărut un mare poet, Adrian Păunescu, ce facem?”, la care Nichita Stănescu, cunoscut prin generozitatea

lui proverbială, le-a zis: „Cum, ce facem?! Să-l iubim!”.

Așa a fost în următoarele câteva decenii. Cititorii, iubitorii de muzică l-au îndrăgit pe Adrian Păunescu care a devenit un poet foarte și foarte popular, pentru spiritul său de luptător, marcat, totodată, de un lirism impresionant, tulburător până la lacrimi. Să ne amintim aici de poezia devenită cântec *Rugă pentru părinți*, piesă interpretată de Ștefan Hrușcă, sau să menționăm un alt poem zguduitor dedicat părinților – *Repetabila povară*. L-am auzit de două ori pe marele actor Florin Piersic recitând această poezie și în ambele cazuri a lăcrimat, iar cu el și spectatorii. Au recitat astăzi această poezie și liceenii:

„Cine are părinți, pe pământ, nu în gând,
Mai aude și-n somn ochii lumii plângând.
Că, din toate ce sunt, cel mai greu e să fii
Nu copil de părinți, ci părinte de fii.”

Din păcate, Adrian Păunescu n-a avut noroc doar de iubirea semenilor, așa cum îl binecuvântase Nichita Stănescu, pentru că talentul său și celebritatea cucerită au trezit invidia atât a unor colegi, cât și a regimului Ceaușescu.

Una dintre explicații o găsim într-un interviu cu regretatul nostru poet Grigore Vieru, acordat în anul 2007, care a sărit să-l apere pe fratele său Adrian (cităm): „...Nu inventatele sale păcate ideologice l-au pedepsit și-l pedepsesc după 1990 încoace, ci invidia și ura pentru neobișnuitul său har. Adrian Păunescu rămâne un poet de geniu și un nebun de mare curaj bărbătesc pentru vremurile în care și-a scris cărțile”.

Sănătate și multă creativitate, maestre Adrian Păunescu! Dacă unii bat în Dvs cu atâta osârdie, înseamnă că faceți ceva foarte bun pentru România și Republica Moldova, înseamnă că sunteți pe calea cea dreaptă.

În ceea ce-l privește pe oaspetele nostru drag, poetul Adrian Păunescu, acesta, chiar și-n timpuri de temut, a protestat contra cenzurii și mediocrității, a spus lucruri grele la adresa regimului. Un exemplu elocvent este poemul *Analfabeților*, publicat în 1980 în revista *Flacăra*, pentru care a și fost pedepsit ulterior (cităm):

„V-am spus să vă astâmpărați și voi,
Cenzori capricioși ai vremii mele,
C-o să vă coste scump mărunțul moft,
De a ne face nouă zile grele.
...V-am spus că vremurile s-au schimbat

*Și că situația e mai complexă,
Nu-i intelectualul - servitor.
Cultura nu-i ceva ca o anexă.”*

În contextul „cenzurii” care înăbușă spiritul creator, țin să-i spun publicistului Adrian Păunescu un lucru extraordinar despre impactul uneia dintre poeziile sale asupra publicului din Republica Moldova. Este vorba de *Antiprimăvara*, care la prima vedere pare o poezie de dragoste nefericită, cântată cu multă durere de Vasile Șeicaru. Îmi spunea zilele acestea Luminița Dumbrăveanu, o cunoscută prezentatoare de la Radio Chișinău, că în primăvara anului 1994, când la Radioteleviziunea Națională s-a instaurat neagra cenzură, redactorii au găsit o modalitate subtilă de a protesta, dând pe post cântecul *Antiprimăvara*, în care se spunea:

*„Ce dacă vine primăvara?
Atâta iarnă e în noi,
Că martie se poate duce
Cu toți cocorii înapoi.”*

*Primăvară, care-ai fost
Nu veni, n-ai nici un rost.
Poți să pleci, suntem reci
Iarna ni-i pe veci.”*

Vom menționa în continuare câteva dintre cele mai cunoscute volume de autor ale scriitorului Adrian Păunescu: *Ultrasentimente* (1965); *Istoria unei secunde*, care a încântat o lume întreagă, volum cenzurat de partid în anul 1971; *Iubiți-vă pe tunuri*

(1981); *Totuși iubirea* (1983); *Sunt un om liber* (1989); *Bieți lampagii* (1993) – poezia din titlu fiind cântată la noi de folkistul Igor Țurcanu; *Noaptea marii beții* (1993); *Infracțiunea de a fi* (1996); *Până la capăt* (2002); romanul scris în tinerețe, dar tipărit acum – *Vinovat de iubire*. Ultimul titlu justifică aprecierea criticului literar Petru Poantă, potrivit căreia „Adrian Păunescu este în fond aproape un fanatic îndrăgostit de viață. Trăiește totul cu o frenezie uluitoare, cu un fel de disperare...”

Întorcându-mă la volumul *Noaptea marii beții*, țin să menționez faptul că poezia, care a dat titlu cărții, a fost ultima cântată de legendarii Ion și Doina Aldea Teodorovici, martirii noștri striviți într-un accident suspect. La Radio Chișinău se păstrează această înregistrare de amator și se spune că e făcută în casa scriitorului Adrian Păunescu, chiar înainte de a fi plecat artiștii la drumul de noapte care ni i-a prăpădit. Dacă greșesc, dl Păunescu va face precizările de rigoare. De altfel, în această carte Adrian Păunescu dedică o *Doină* zguduitoare Doinei Aldea Teodorovici.

Acad. Mihai Cimpoi avea să observe că în opera poetului Adrian Păunescu „drama Basarabiei este pusă ca la Mateevici, ca la poezii basarabeni interbelici (...) și postbelici (Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Arcadie Suceveanu), sub semnul tragic al crucificării christice...”

Să trecem acum în revistă și câteva titluri de poezii cunoscute cititorilor și publicului din Republica Moldova, în special grație cântecelor care l-au făcut extrem de popular aici: *Și totuși există iubire*; *Niciodată să nu uităm de cei mai triști ca noi*; *Colindul gutuii din geam*, cântate de formația

Sedința comună a CSSDT și membrilor AȘM consacrată Sărbătorii Naționale *Limba noastră cea Română*, Chișinău, Sala Azurie a AȘM, 30 august, 2010

ceaclului *Totuși iubirea; Rugă pentru părinți* de Ștefan Hrușcă; *Citește numai la final; La adio, tu*, interpretate de Vasile Șeicaru; *Iertările* sau *Ai să mă ierți în fiecare noapte*, cântate la noi de grupul Catharsis; *Se urcă Basarabia pe cruce; Măi soldat de grănicer*, cântate de Tudor Gheorghe; *Maluri de Prut*, celebra piesă, care ne-a unit și mobilizat, interpretată sfâșietor de durut de Ion și Doina Aldea Teodorovici.

Nu vom exagera dacă vom spune că scriitorul Adrian Păunescu este un om al recordurilor, un campion olimpic al culturii general românești, și aceasta pentru că:

Unu. Volumul său antologic *Poezii de până azi*, apărut în 1978 în celebra Colecție pe care o căutam toți pe la Cernăuți, Odessa, Moscova a apărut într-un tiraj de 155 mii de exemplare, bătând astfel un record mondial la capitolul POEZIE;

Doi. Cărțile scriitorului Adrian Păunescu au un tiraj total de 1 mln de exemplare, record pentru un poet român în viață;

Trei. Volumele sale de poezie însumează în total peste 300 de mii de versuri, depășind astfel epopeea Indiei antice *Mahabharata* care are 215 mii versuri, fapt ce l-a determinat pe fostul președinte al Academiei Române, Eugen Simion, să-l declare pe poetul Adrian Păunescu „fără asemănare nu numai în istoria literaturii române, ci și în literatura universală”;

Patru. Tot criticul literar Eugen Simion semnaleză un alt record – „Poetul Adrian Păunescu a reușit, în anii totalitarismului, „să mobilizeze masele”, îndeosebi noua generație, întru receptarea „poeziei și muzicii tinere”, umplând până la refuz stadioanele României, realitate fără asemănare la scară planetară...”.

Bineînțeles, ultimul record nominalizat mai sus este legat de celebrul Cenaclu de poezie, muzică folk și rock *Flacăra*, condus de scriitorul Adrian Păunescu, care l-a făcut popular și în actuala Republica Moldova. Dar acesta nu e singurul record legat de *Flacăra*. În perioada 1973-1985, până a fost interzis, Cenaclul, supranumit al „generației în blugi”, al tinerilor – un adevărat fenomen de masă – a susținut 1615 spectacole în fața a mai mult de 6 milioane de spectatori. În ciuda unor compromisuri în relațiile cu regimul totalitar de atunci, Adrian Păunescu a făcut un serviciu enorm poporului român: a descătușat masele, în special tinerii; i-a „tratat” de limbajul de lemn învățat la școală și auzit la radio, servindu-le o limbă română literară; a lansat și relansat pe scena muzicii românești zeci de artiști, care nu se știe dacă ar fi răzbătut vreodată pe marea scenă. Să dăm doar câteva exemple: Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă, Ducu Bertzi, Victor Socaciu, Nicu Alifantis, Nicolae Furdui Iancu, George Nicolescu, Anda Călugăreanu, Loredana Groza, Mădălina

Manole. Iată și trei grupuri de legendă, afirmate deja, care participau la cenaclul *Flacăra: Mondial, Pasărea Colibri, Fhoenix*. Nu în zadar, scriitorului Adrian Păunescu i se spune „părintele unei generații de artiști” sau „părintele cu cei mai mulți copii din România”.

Anul acesta, în luna iunie, s-au împlinit 25 de ani de la interzicerea Cenaclului *Flacăra*, o adevărată salvare pentru cei din Moldova sovietizată. Mii și mii de basarabeni fugeau, luni după-amiază, de la lecții sau de la serviciu, ca să asculte în mod clandestin transmisiunea spectacolelor de la Radio București, savurând frumoasa limbă română și minunatele melodii, care le dădeau speranță. Grigore Vieru afirma într-un interviu: „prin excepționalele sale cărți de poezie, prin istorica publicație *Flacăra*, prin celebrul Cenaclu *Flacăra*, Adrian Păunescu ctitorise o altă Românie. Pentru basarabeni el devenise un profesor de limbă română, de literatură și istorie a neamului”.

Maestre Adrian Păunescu, vă mulțumim mult pentru aceste lecții de limbă română și de demnitate națională! Vă mulțumim și pentru că ați avut deschise întotdeauna ușile casei pentru cei veniți de la Chișinău, că ați sărit să-i ajutați sau să-i apărați pe basarabeni noștri Grigore Vieru, Ion și Doina Aldea Teodorovici, Nicolae Dabija, Leonida Lari, Ilie Ilașcu și mulți alții, pentru susținerea cărora nu v-ați cruțat nici timpul și nici forțele!

Aveți toată **recunoștința noastră** pentru opera dvs, dar și pentru faptele dvs concrete pentru moldovenii din stânga Prutului, inclusiv din Transnistria, unde în timpul războiului din 1992, ați avut curajul să ajungeți pentru a ridica moralul combatanților noștri cu poezii și muzică. Titlul de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei constituie o recunoaștere de către comunitatea științifică de la Chișinău a meritelor dvs incontestabile în dezvoltarea limbii și literaturii române, în apropierea celor două maluri ale Prutului, care trăiau alături, dar pe „hărți diferite”, precum scrieți într-o poezie.

Domnule academician Adrian Păunescu, vă felicităm din toată inima, vă urăm multă sănătate că-i mai bună decât toate, noi energii creatoare, bucurii editoriale pentru cărțile aflate în manuscris și sperăm într-o colaborare plină de rod și de-acum încolo, întru realizarea tuturor idealurilor naționale, pentru care ați luptat o viață!

Să trăiți la mulți ani fericiți!

Discurs, rostit în ședința comună a CSȘDT și membrilor AȘM consacrată Sărbătorii Naționale Limba noastră cea Română, cu prilejul conferirii lui Adrian Păunescu a titlului de membru de onoare a AȘM. Chișinău, 30 august, 2010